

[Kampmann.]

ligvis må grundsynspunktet om at gøre rensning obligatorisk fastholdes også for disse virksomheder, med de samme gunstige afskrivningsregler. Men man vil her risikere at støde på virksomheder, som ikke har økonomisk mulighed for, hvis en rentabel drift skal fortsætte, at installere de fornødne rensningsanlæg, uanset hvor gunstige afskrivningsregler vi har. Hvis man her slækkede på kravene til rensning, kunne en stor del af den øvrige indsats være forgæves. Hvis man på den anden side pålægte disse virksomheder økonomiske udgifter til den teknisk højest mulige rensning, kunne konsekvensen blive lukning af virksomheden med deraf følgende produktionsfald og tab af arbejdspladser.

Konklusionen af disse betragtninger må være, at det af samfundsmæssige grunde kan være nødvendigt med statstilskud til enkelte former for rensning. Det kan ikke være rigtigt med et statstilskud på 100 pct. ud fra princippet om, at den, der forurener, skal betale rensningen. I stedet kunne man operere med såkaldt stimulerende statstilskud, således at man gjorde det mere attraktivt for virksomhederne at nå op på den højest mulige rensningsgrad.

Jeg er fremkommet med disse betragtninger, fordi de økonomiske spørgsmål i høj grad er inddraget i debatten og formentlig vil optage en stor del af det kommende udvalgsarbejde. En hovedmotivering for, at socialdemokratiet har fremsat sit forslag, har netop været nu at skabe baggrund for en handling til bekæmpelse af forureningen.

Der har været talt mange store, smukke og positive ord fra alle sider om nødvendigheden af at bekæmpe forureningen, og indenrigsministeren har også i dag bidraget hertil. Men her som på så mange andre områder har der manglet den fornødne handling bag ordene. Med det forslag, som socialdemokratiet har fremsat, er der en mulighed for, at det ikke alene bliver ved ordene, men at handling følger. Det haster meget.

Formanden: Efter derom fremsat anmodning vil jeg gerne gøre opmærksom på, at taletiden under denne forhandling er forlænget til maksimalt 13 minutter.

Knud Bro: Det er i sandhed en meget stor opgave, regeringen har påtaget sig, når den er gået ind i felttoget mod forureningen. Det er også en meget stor opgave, der hviler på indenrigsministeren. Jeg vil i den forbindelse sige, at indenrigsministeren skal ikke blive for ked af hr. Kampmanns slutbemærkninger: han kan trøste sig med linedanseren's ord i Sankt Hansaftens Spil.

„Og spørger så Sankt Peder: Hvad har du gjort?”

svarer jeg schweizeren: Ikke stort, men hvad har de andre bengler da gjort?”

Det problem, vi nu taler om, er først og fremmest et problem om den menneskelige hygiejne. I skolen lærte man os, at i middelalderen var folk nogle grise, som ikke vaskede sig, og når de stod op om morgenen, så smed de natpotten ud i rendestenen, som flød lystigt med ting og sager gennem byen. Ak ja, man kan fortolke linjerne „dejlige Øresunds natdunkle blå“, som man vil, men i virkeligheden er det jo nøjagtig det samme, vi gør. Øresund er vor tids rendesten, hvor vi smider potten ud, så det batter. Om sommeren kommer folk så til stranden og ser, hvad det er, vi har gjort ved dette sund, og bliver vrede, og nogle ihærdige journalister påtager sig år efter år at samle protestskrivelser sammen, og nogle gange, når der er nok af dem, så når det hele op i magistraten, og så forlænger de ledningerne, som går ud i Sundet. På den anden side bor svenskerne; de har også nogle ledninger, og man kan måske forudse, at på et eller andet tidspunkt mødes de. Det er en side af det nordiske, jeg ikke bryder mig meget om.

Det spørgsmål, vi taler om her i dag, er først og fremmest et spørgsmål om vor tids indstilling til hygiejne, til renlighed. Til vands, til lands og i luften griser vi til i en målestok, som de færreste er klar over. Vi har i sandhed levet op til mottoet: „Naturen, det billige skidt.“

Men det vil koste at rette op. Da man i USA standsede tilførslen af alt affald fra kloakker o. lign. til floden Potomac; regnede videnskabsmænd ud, at det ville tage 75 år, inden denne flod var tilbage i sit naturlige leje. I slutningen af 1800-tallet samlede man en dunk petroleum op i en lille hollandsk by, der hedder Langeott,